

UPPSALA
UNIVERSITET

UFV 2019/796

Institutionsgranskningar

Sammanfattande rapport

Fastställd av Konsistoriet 2020-06-17

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Granskningarnas syfte och metod	3
3 Iakttagelser och resultat från granskningarna	4
4 Sammanfattande bedömning och rekommendationer	6

1 Inledning

Ansvar för intern styrning och kontroll återfinns i ansvarskedjan prefekt/motsvarande, dekan, vicerektor samt rektor. Uppsala universitet har av tradition en starkt decentraliserad organisation där institutioner och enheter har omfattande ansvar och befogenheter. Detta ställer krav på väl fungerande intern styrning och kontroll där uppföljning och kontroll sker såväl lokalt som centralt.

Vid analyser av organisationers system för uppföljning och kontroll brukar modellen med tre ansvarslinjer ofta användas. Enligt den utgörs den första ansvarslinjen av den interna styrningen och kontrollen i den operativa verksamheten. I universitetets fall, motsvaras det huvudsakligen av den styrning och kontroll som genomförs på institutions- eller enhetsnivå. Den andra ansvarslinjen motsvaras av de uppföljande kontrollaktiviteterna som utförs med stöd av områdeskanslier och universitetsförvaltning på fakultets-, vetenskapsområdes- och rektorsnivå. Den andra linjen har tidigare varit föremål för internrevisionens granskning (UFV 2019/69). Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen. Internrevisionen granskar och bedömer huruvida den interna styrningen och kontrollen inom de två första ansvarslinjerna har fungerat. Internrevisionen arbetar på konsistoriets uppdrag och ska vara oberoende i förhållande till den verksamhet som den ska granska, d v s första och andra ansvarslinjen. I enlighet med revisionsplanen (UFV 2019/26) har internrevisionen genomfört en granskning där fokus ligger på den första ansvarslinjens interna styrning och kontroll på institutions- och enhetsnivå.

2 Granskningarnas syfte och metod

Syftet är att granska delar av den interna styrningen och kontrollen vid nio institutioner eller motsvarande enheter genom att bedöma efterlevnaden för ett urval av gällande regler och krav inom områdena *verksamhetsstyrning, personal och ekonomi*.

Granskningsområdena har valts utifrån gjord riskanalys och bedömts i enlighet med de valda bedömningsgrunder som återfinns i Bilaga 1. Granskningen bygger därutöver på de erfarenheter som vanns vid tidigare gjord institutionsgranskning (UFV 2017/737).

Mer precist har internrevisionen följt upp och granskat rutinerna för:

- Verksamhet: verksamhetsstyrning och uppföljning, diarieföring, delegationer
- Personal: medarbetarsamtal, tjänstgöringsplan och bisysslor.
- Ekonomi: resor, representation, inventering av anläggningstillgångar, företagskort, uppdragsutbildning och stipendier.

Granskningen har genomförts med hjälp av förstudier av tillämpliga delar av Uppsala universitets regelverk, inventarieförteckningar, personalsystemet Primula, ekonomisystemet Raindance samt registerdata över bisysslor. Vid bedömningen tillämpar internrevisionen en fyrgradig bedömningskala som går från *tillfredsställande*, *förbättringsbehov*, *stora förbättringsbehov* till *otillfredsställande*.¹

¹ *Tillfredsställande*: Den interna styrningen och kontrollen är tillfredsställande. De iakttagelser som identifierats är mindre allvarliga eller lindriga, *Förbättringsbehov*: Den interna styrningen och kontrollen kan förbättras. Någon enstaka allvarlig iakttagelse kan ha identifierats men utöver det är iakttagelserna mindre allvarliga eller lindriga. *Stora förbättringsbehov*: Den interna styrningen och kontrollen har stora förbättringsbehov. Flera allvarliga brister

De institutioner och enheter som valts ut för granskning är valda genom ett stratifierat slumpmässigt urval av universitetets institutioner och organisationsenheter.² Följande institutioner och organisationsenheter har granskats:³

- Centrum för genusvetenskap,
- Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier (EDU),
- Institutet för bostadsforskning och urbanforskning (IBF),
- Institutionen för nordiska språk,
- Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap,
- Institutionen för ekologi och genetik,
- Institutionen för kemi - Ångström,
- Musicum och
- Museum Gustavianum.

De granskade institutionerna/enheterna är sinsemellan olika. Storleksmässigt sträcker sig urvalet från Musicum med knappt åtta mnkr i omsättning och sex anställda till Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier med en omsättning på drygt 220 mnkr och över 270 anställda. Verksamheten varierar också. Bortsett från IBF, Musicum och Gustavianum bedriver alla utbildning, forskning och samverkar med det omgivande samhället. IBF är ett tvärvetenskapligt forskningsinstitut utan utbildningsuppdrag, men där forskarna medverkar i utbildningen vid sina ämnesinstitutioner. Musicum och Gustavianum ingår som enheter inom Uppsala universitet Musik och museer. Som sådana bedriver de vare sig utbildning eller forskning. Musicum organiserar körer och ensembler med anknytning till universitetet. Gustavianum, slutligen, förvaltar stora delar av universitetets samlingar. Både Musicum och Gustavianum bidrar inte bara till universitetets samverkansmål utan också som stöd till universitetets utbildning och forskning.

3 Iakttagelser och resultat från granskningarna

Vid granskningen har framgått att de granskade institutionerna/enheterna har rutiner för och planerar och följer upp verksamheten i enlighet med instruktioner för respektive fakultet eller vetenskapsområde. Beträffande riskanalyser kan konstateras att fyra av nio av de granskade deltagit i de analyser som universitetet genomför inom ramen för förordningen för intern styrning och kontroll (2007:603).

---

har identifierats utöver det är iakttagelserna mindre allvarliga eller lindriga, *Otillfredsställande*: Den interna styrningen och kontrollen är otillfredsställande. En eller flera allvarliga eller mycket allvarliga brister har identifierats. Iakttagelserna reducerar väsentligt sannolikheten för att verksamheten kommer att nå sina mål.

² Efter att institutioner och enheter som varit föremål för internrevisionens granskningar de senaste fem åren exkluderats valdes slumpmässigt från vetenskapsområdena för samhällsvetenskap och humaniora 4 st, medicin och farmaci 2, st, teknik och naturvetenskap 2 st och från övriga enheter 2 st. En vald enhet från vetenskapsområdet medicin och farmaci utgick p.g.a. att den nyligen inrättats.

³ Granskade underlag och verifikationer avser verksamhetsåret 2018.

Granskningen har resulterat i individuella granskningsrapporter med bedömningar och rekommendationer baserade på iakttagelser vid respektive institution och enhet. Som framgår av Bilaga 2 har förbättringsområden identifierats hos alla granskade institutioner och enheter.

Av granskningarna framgår att en övervägande andel av de granskade institutionerna/enheterna bedömts ha en tillfredsställande intern styrning och kontroll avseende:

- Delegationer.⁴
- Tjänstgöringsplaner och medarbetarsamtal.⁵
- Representation (intern och extern), stipendier, inventering och uppdragsutbildning.⁶

För fyra granskade områden, bisysslor, resor, diarieföring och företagskort, har fyra eller fler institutioner/enheter bedömts ha förbättringsbehov och i ett fall stora förbättringsbehov.

- *Bisysslor*. Sex av nio bedöms ha förbättringsbehov. I granskningen framkom att bristande rutiner för information och uppföljning är vanligt förekommande. Anmälan av bisysslor sker inte i den omfattning som regelverket kräver och endast 10 % av de granskade institutionernas professorer hade anmält huruvida de har bisysslor eller ej.
- *Resor (inrikes & utrikes) och boende*. Sex av nio granskade institutioner/enheter bedöms ha förbättringsbehov. Ett vanligt förekommande identifierat avsteg mot gällande regler och instruktioner är att syfte med resor eller boende inte anges i 34 % av de granskade verifikationerna. Beträffande boende har dessutom i 14 % av de granskade verifikationerna, noterats att val av logi medför att universitetet inte följer lagen om offentlig upphandling.
- *Diarieföring*. Fyra av nio granskade institutioner/enheter har bedömts ha förbättringsbehov. Här uppvisar de granskade en självinsikt om behov av förbättrade rutiner och kompetens. Särskilt problematiskt framhålls vara att säkerställa att, till institutionen/enheten inkommande e-post diarieförs.
- *Företagskort*, dvs betalkort där Uppsala universitet är betalningsansvarig. Fyra av nio bedöms ha förbättringsbehov, varav en ha stora förbättringsbehov. Det mest frekventa avsteget mot universitetets regler för användning av företagskort och som framträder i 45 % av de granskade verifikationerna är att korten används på tjänsteresor.

---

⁴ Sju av nio bedöms tillfredsställande.

⁵ Tjänstgöringsplaner: sex av sex och medarbetarsamtal: nio av nio bedöms tillfredsställande.

⁶ Representation: åtta av nio, stipendier en av en, inventering nio av nio och uppdragsutbildning två av tre bedöms tillfredsställande.

4 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Internrevisionens sammanvägda bedömning är att de institutioner och enheter som ingått i granskningen har en i allt väsentligt tillfredsställande intern styrning och kontroll inom de områden som granskats. Emellertid pekar utfallet tillsammans med iakttagelser, rörande universitetets system, regler och instruktioner, på områden som kan förbättras.

Att den övervägande delen av de granskade institutionerna bedöms ha förbättringsbehov gällande rutiner för bisysslor är inte förvånande med tanke på att de åtgärder som beslutats som ett resultat av Internrevisionens granskning (UFV 2019/67) ännu inte fullt ut implementerats.⁷

Även diarieföring har tidigare granskats av internrevisionen. Under 2017 granskades universitetets hantering och diarieföring av allmänna handlingar (UFV 2017/1845). En likande granskning genomfördes också 2018, men då med fokus på universitetsförvaltningens hantering av diarieföring (UFV 2018/864). Granskningarna identifierade bl.a. ett förbättringsbehov av en tydligare roll- och ansvarsfördelning för diarieföring. Ett behov som också tydligt framträder i nu genomförda institutionsgranskningar. Konsistoriet beslöt i december 2018 i enlighet med rektors yttrande att se över möjligheten att en särskild administrativ roll med ansvar för dokumenthantering och diarieföring på institutionsnivå skulle tillföras projektet administrativa roller (UFV 2018/1645). Så har också gjorts och projektet beräknas vara slutfört i mars/april 2020.

Internrevisionen har i granskningen iakttagit att företagskortet används på resa trots att det enligt interna regler för användning inte är tillåtet och att universitetet erbjuder anställda ett betalkort med personligt ansvar gratis för att kunna användas vid resa.

Beträffande redovisningen av kostnader för resor och boende noteras att syfte inte anges i 34 % av granskade fall trots information finns om att det ska anges. Anledningar till detta kan vara att informationen om detta krav inte är tillräckligt tydlig och att redovisningssystemet Raindance medger möjlighet att lämna erforderliga upplysningar på tre olika ställen.⁸

Mot bakgrund av det ovanstående rekommenderar internrevisionen att rektor vidtar åtgärder för att:

- förtydliga informationen om och underlätta angivande av syfte vid redovisning av resor och boende, samt
- säkerställa att företagskort används i enlighet med regler för användning.

---

⁷ Bland annat har nya riktlinjer tagits fram och beslutats 20019-12-03 (UFV 2019/3906).

⁸ De noterade bristerna skulle inte vara möjliga om redovisningssystemet utvecklas på så sätt att det blir obligatoriskt att ange syfte.

Bilaga 1 Bedömningsgrunder och omfattning

Bedömt område	Regelverk	Omfattning
Verksamhet		
- Diarieföring <i>Hur diaries förs allmänna handlingar, rutiner för diarieföring.</i>	Regelverk: Offentlighets och sekretesslag (SFS 2009:400), Hantering av allmänna handlingar vid universitetet (2770/98) och Dokumenthanteringsplanen (UFV 2019/882).	Institution/motsvarandes rutiner.
- Delegationer <i>Finns delegationer, av vem attesteras pref.s kostnader.</i>	Arbetsordning Uppsala universitet (UFV 2017/95) och Riktlinjer för delegering av attesträtt (UFV 2016/1022).	Institution/motsvarandes delegationer och attestrutin för pref./motsv.
Personal		
- Tjänstgöringsplaner <i>Rutiner för tjänstg.planer, distribution av tjänstg.planer.</i>	Lokalt kollektivavtal (UFV-PA 2013/2693).	Institution/motsvarandes rutiner för upprättande och hantering av individuella tjänstgöringsplaner.
- Medarbetarsamtal <i>Rutiner för medarbetarsamtal.</i>	Instruktion HR-avdelning (på medarbetarportal).	Institution/motsvarandes rutiner för medarbetarsamtal.
- Bisysslor <i>Rutiner för information & uppföljning, professorers förekomst i bisyssleregister.</i>	Riktlinjer för bisysslor (UFV 2002/1614 och UFV 2011/1066) under granskningsperioden.	Institution/motsvarandes rutiner för information och uppföljning av bisysslor.
Ekonomi		
- Resor (inrikes & utrikes) <i>Kontr. av org.tillhörighet, syfte, leverantör.</i>	Riktlinjer för resor och möten (UFV 2013/901) samt instruktioner från Avdelningen för ekonomi och upphandling.	345 verifikationer för utrikes och inrikesresor till ett värde av 3.200.000 kr motsv. 29 % av totala resekostnaderna.
- Boende <i>Kontr. av org.tillhörighet, syfte, leverantör.</i>	Riktlinjer för resor och möten (UFV 2013/901) samt instruktioner från Avdelningen för ekonomi och upphandling.	138 verifikationer för boende och logi till ett värde av 1.700.000 kr motsvarande 37 % av totala kostnaderna för boende.
- Representation <i>Kontr. av deltagarlistor, syfte, beloppsgränser & alkoholförtäring.</i>	Riktlinjer för representation och gåvor (UFV 2014/747).	181 verifikationer för extern och intern representation till ett värde av 642.500 kr. motsvarande 72 % av totala representationskostnader.
- Företagskort/Eurocard <i>Kontr. av kortanvändning: vid resa, kontantuttag & leverantör.</i>	Uppsala universitets regler för användning av företagskort från EA-handboken samt lagen om offentlig upphandling (SFS 2016/1145).	148 verifikationer för Företagskort/Eurocard till ett värde av 594.200 kr. motsvarande 68 % av det totala inköpsvärdet.
- Stipendier <i>Kontr. att: Instiftat, utlysning, dokumentation, utbetalning & motprestation.</i>	8 kap 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) samt Skatteverkets rättsliga vägledning om stipendier.	Rutiner för utlysning, tillsättning och ersättning.
- Inventering av anläggningstillgångar <i>Rutiner för utförande & inrättande av förrättare.</i>	Uppsala universitetets anvisningar för inventering.	Rutiner för inventering.
- Uppdragsutbildning <i>Kontr. av rutiner. Kalkylering, hantering & planer f. över-/underskott.</i>	Förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (SFS 2002:760) samt riktlinjer för uppdragsutbildning (UFV 2015/1432).	Rutiner för och handläggning, kalkyler och plan vid över- och underskott.

Bilaga 2 Sammanställning institutionsgranskningar 2019

Institution	Centrum för genusvetenskap	Inst.f. pedagogik, didaktik & utbildningsstudier	Institutet för bostadsforskning	Inst.f. nordiska språk	Inst.f. folkhälso- & vårdvetenskap	Inst.f. ekologi & genetik	Inst.f. kemi - Ångström	Museum Musicum	Museum Gustavianum
Omsättning 2018 (Mnkr)	27,5	222,0	33,0	95,2	162,3	157,0	215,7	8,0	25,5
Antal anställda (st)	29	273	40	107	173	145	263	6	15
Sammanvägd bedömning	T	T	T	T	T	T	T	T	T
Verksamhets-planering, riskanalys, uppföljning	EB	EB	EB	EB	EB	EB	EB	EB	EB
Diarie föring/offentliga handlingar	FB	T	FB	FB	T	T	T	FB	T
Delegationer	T	T	T	T	T	T	FB	T	FB
Tjänstgöringsplaner	T	T	E	T	T	T	T	E	E
Medarbetarsamtal	T	T	T	T	T	T	T	T	T
Bisysslor	FB	T	FB	T	FB	FB	FB	FB	T
Resor (inrikes, utrikes) & boende	FB	FB	T	FB	T	FB	T	FB	FB
Representation, extern & intern	FB	T	T	T	T	T	T	T	T
Företagskort/Eurocard	T	FB	T	T	SB	FB	T	T	FB
Stipendier	E	E	E	E	E	E	T	E	E
Inventering	T	T	T	T	T	T	T	T	T
Uppdragsutbildning	E	T	E	FB	T	E	E	E	E

Bedömning: T= Tillfredsställande, FB= Förbättringsbehov, SFB=Stora förbättringsbehov, OT=Otilfredsställande, EB=Ej bedömd, E= ej aktuellt

Källa: Institutionsgranskningar 2019, UNF2019/797